

КРАВЧЕНКО Оксана Іванівна,
аспірант кафедри філософії НН ГМІ НАУ

МІСЬКА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформаційне суспільство – суспільство, у якому головним ресурсом є інформація, що виникає внаслідок інформаційно-комп'ютерної революції і базується на інтегрованих системах зв'язку. Дане поняття виникло ще в другій половині ХХ століття, коли почали виникати електронні засоби масової інформації. Завдяки цьому потрібні були спеціальні засоби обробки інформації, її збереження і використання, що сприяло інформатизації суспільства. Стрімкий розвиток електронних засобів масової інформації призвів до зниження тиражів друкованої сфери. Міські жителі все менше читають друковані газети і все більше звертаються до електронних носіїв, розміщених у мережах. Вся життєво важлива інформація в містах отримується із засобів масової інформації. Останні охоплюють усі елементи культури: від виробництва і збереження до розподілу і споживання духовних цінностей, тим самим відображають не тільки реальність, а й конструюють її відповідно до певних норм. Слід відмітити й негативний вплив ЗМІ на культуру. Це виявляється, перш за все, в тому, що безпосереднє спілкування людей один з одним замінюється опосередкованими технічними засобами – гаджетами. Часто в громадському транспорті, місцях загального користування можна спостерігати, як міські жителі зовсім не звертають уваги один на одного, оскільки їхній мозок та руки зайняті різними технічними засобами – планшетами, смартфонами тощо. Це призводить до негативних наслідків, а саме міжособистісне спілкування людей стає емоційно збіднілим.

З розвитком електронних засобів комунікації та інформаційних систем змінюється залежність між просторовою близькістю та виконанням функцій повсякденного життя – роботою, купівлею, турботою про здоров'я та освітою. Міста починають позбавлятися своєї функції – опальної необхідності. Тобто, якщо в попередні епохи в міста приїжджали з навколишніх сіл для торгівлі, то в інформаційну епоху торгівля набуває комп'ютерного вигляду – виникають інтернет-магазини, в яких через комп'ютерну мережу можна розглядати в

режимі «онлайн» необхідні товари і отримати необхідні послуги. Зменшується потреба в роботі, яка виконується в традиційний виробничий спосіб, оскільки багато видів роботи здійснюється за допомогою комунікаційних технологій вдома. Е. Тофлер у праці «Третя хвиля» відмітив, що замість звичайних офісів робочим місцем все більше стає «елетронний котедж». Зважаючи на ці обставини можна сказати, що виникає децентралізація міста, яка веде до його культурних трансформацій.

Процеси інформатизації суспільства ведуть до міської маргіналізації, оскільки нові види роботи більшою мірою притаманні місту і туди із сільської місцевості мігрують молоді люди, які хочуть набутися сучасних спеціальностей, і вони приносять свої звичаї, сільські традиції тощо. Іншим аспектом маргіналізації є міжнародна міграція, яка призводить до виникнення нових субкультур, що негативно впливає на традиційну культуру самого міста. Міста в інформаційному суспільстві ризикують втратити до себе інтерес, втратити історичне значення.

Сучасний етап переходу людства від індустріального суспільства до інформаційного висуває низку вимог до діяльності суб'єкта, які дають підставу говорити про деякі загальні підходи до формування інформаційної культури нового типу суспільства. Це говорить про те, що в містах запроваджують безкоштовні Інтернет зони, які, у свою чергу дозволяють міським жителям проводити дозвілля в парках, зонах відпочинку, фойє театрів та кінотеатрів без відриву від «всесвітньої павутини» і призводить до трансформації культурних закладів. У молоді та людей середнього віку користуються популярністю кінотеатри. Безкоштовний доступ до Інтернету в кафе кінотеатрів збільшує Інтернет спілкування та передачу інформації. Кінотеатри набувають нових форм під відкритим небом. Тобто в містах відводять спеціальний майданчик, на якому встановлюють великий екран і транслюють фільм, а відвідувачі в своїх автомобілях налаштовують на радіо спеціальну хвилю, де йде озвучування фільму. Отже мешканці та гості міста можуть індивідуально у своїх автомобілях переглядати фільм.

Інформаційна епоха створює нову міську форму – інформаційне місто. Європейські міста концентрують у собі ділові центри, які складаються з інфраструктури телекомунікації, розвинутих послуг, офісного простору та навчальних інститутів. Вони процвітають завдяки обробці інформації, а не виробництву, та доповнюються

туризмом, аеропортами, швидкісними магістралями – це вузли мережі, яка сполучає між собою міста. Отже, діловий центр існує не сам по собі, а завдяки зв'язкам з іншими населеними пунктами.

Центри міст формуються їхньою історією. Так, традиційні робочі квартали населені частіше працівниками сфери послуг і складають особливий простір. Він є найбільш вразливим і тому стає полем бою між представниками бізнесу та середнього класу, які роблять спроби перебудови та впровадження контркультур, намагаючись привласнити «корисну цінність міста». Через це в більшості міст центр забудований хаотично, в ньому є і бізнес-центри, й історичні архітектурні пам'ятки, і звичайні житлові будинки.

Нинішній етап інформатизації суспільства пов'язаний із повсюдним впровадженням персональних комп'ютерів, гаджетів, у тому числі і мобільних, компактних засобів тиражування та зберігання інформації, широким поширенням телекомунікацій, мобільного зв'язку й Інтернету, розвитком соціальних мереж. Це призводить до культурних трансформацій міста під впливом інформатизації суспільства. Як зазначили низка дослідників, «під наростаючим пресингом практики застосування все більш могутніх медіа-мереживних технологій, стереотипне уявлення про суспільство як про систему інститутів піддається глибокій ерозії. Ця ерозія визначає відчуження індивіда вже не у соціум, а у віртуальний мереживний світ, що породжується практикою застосування інформаційних, недійних та комунікаційних технологій. У містах змінюється не тільки соціум, а й культурні заклади, центри дозвілля тощо. Міський житель під впливом таких зрушень в епоху комп'ютерних технологій змушений швидко реагувати на такі зміни. Тобто інформатизація призводить до корінної зміни змісту праці, яка все більше набуває форми творчої, інтелектуальної діяльності, що в принципі забезпечує духовний розвиток людини. Отже, інформатизація привела до складних соціокультурних зрушень у комунікаційному середовищі, отже, і в середовищі життєвому. Сьогодні людей у містах оточує реальний природний світ і штучний інформаційно-символічний всесвіт, створений розвитком знакових систем масових аудіовізуальних комунікацій. У сучасних умовах відбувається трансформація людської діяльності за рахунок впливу інформаційних систем та комунікацій.